

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 09 » 09 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИРИГУВАННЯ

(оркестрове)

для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітньої програми 025.00.01 Музичне мистецтво
другого (магістерського) рівня вищої освіти

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма 1646/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« 21 » 2021 р.

Київ – 2021

Розробник: Малахова Маргарита Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності

Викладачі: Малахова Маргарита Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності; Ткачук Володимир Васильович, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності; Мітін Євген Володимирович, викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

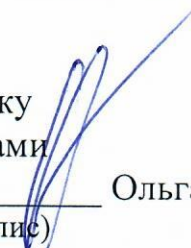
Протокол № 2 від «09» вересня 2021 року

Завідувач кафедри Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.01 «Музичне мистецтво»

«___» _____ 2021 року

Гарант освітньо-професійної програми

(керівник проектної групи) Ольга ОЛЕКСЮК
(підпис)

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2021 року

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК
(підпис)

Пролонговано:

На 2021/2022 н.р. _____ (_____), «09» вересня 2021 р., протокол № 2
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180
Курс	6
Семестр	11
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
аудиторні	10
модульний контроль	4
семестровий контроль	30
самостійна робота	16
форми семестрового контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - підготувати компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі музично-педагогічної освіти, спроможного до активної художньо-творчої діяльності з інструментальним колективом (оркестром, ансамблем), здатного здійснювати фахову підготовку студентів (майбутніх викладачів вищого навчального закладу) на заняттях з музичних дисциплін.

Завдання навчальної дисципліни - виховання комплексу компетентностей студента.

Програмні компетентності		
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Світоглядна: збереження національних духовних традицій. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства. Загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів. Наявність ціннісно орієнтаційної позиції. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії.
	ЗК 2	Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України. Здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень. Уміння діяти із соціальною

		відповідальністю та громадською свідомістю.
	ЗК 3	Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати у команді. Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.
	ЗК4	Інформатична: здатність до ефективного використання хмарних технологій у соціальній та професійній діяльності. Здатність до самостійного пошуку та обробки інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань.
	ЗК6	Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК1	Управлінська: готовність виконувати організаційну, координаційну та регуляторну функції керівника навчально-дослідного або музично-творчого проекту. Здатність до управлінської діяльності на рівні музичного колективу (хору, оркестру, ансамблю).
	СК2	Художньо-естетична: сформованість художньо естетичних, мистецтвознавчих та культурологічних знань. Здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції.
	СК3	Психолого-педагогічна: володіння базовими знаннями з педагогіки і психології вищої школи та вміння їх реалізувати у навчальній і професійній діяльності. Розуміння й дотримання у практичній діяльності основних завдань і принципів музичної педагогіки. Готовність виконувати функції викладача вищого навчального закладу.
	СК8	Диригентсько-хорова: володіння навичками хорового співу, хорового диригування, аналізу та читання хорових партитур. Знання різножанрового хорового репертуару, способів його аранжування та методів роботи над

		хоровими творами. Володіння методами навчання хорового диригування та хорового співу, методикою роботи з хором (для спеціалізації «Викладання диригентсько-хорових дисциплін»).
3. Програмні результати навчання		
РН-1	Сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури.	
РН-2	Уміння аналізувати й інтерпретувати соціальні та культурно мистецькі явища і процеси, аргументувати власні оцінні судження.	
РН-3	Уміння працювати в команді (творчому колективі).	
РН-4	Вільне володіння українською мовою, культура мовлення.	
РН-5	Готовність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності.	
РН-6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та Емоційна стабільність, толерантність.	
ПР-8	Здатність до управлінської діяльності у вищому навчальному закладі на рівні навчального/творчого проекту академічної групи, кафедри, факультету, інституту з дотриманням принципів корпоративної культури. Здатність до планування, організації, мотивації, контролю.	
РН-15	Володіння дидактичним матеріалом з музично-теоретичних, методичних і музично-виконавських дисциплін.	
РН-16	Уміння формувати навчальний репертуар студента для занять у вокальному, інструментальному, хоровому й оркестровому класах. Володіння методами роботи над музичними творами різної форми, жанру, стилю.	

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	один між видами робіт				
		Аудиторна:				
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні, Індивідуальні	Самостійна
Змістовий модуль 1 Формування досвіду виконавської інтерпретації в процесі роботи над оркестровими творами.						
Тема 1 Аналіз музичних творів. Робота з партитурою.	6				2	4
Тема 2 Робота над художнім змістом музичних творів та виразністю диригентських жестів.	6				2	4
Модульний контроль	2					
Разом	14				4	8
Змістовий модуль 2 Підготовка екзаменаційної програми. Моделювання концертних ситуацій.						
Тема 1 Вивчення екзаменаційної програми напам'ять. Удосконалення диригентської техніки.	7				4	4
Тема 2 Моделювання ситуацій, наближених до сценічного виступу.	7				2	4
Модульний контроль	2					
Семестровий контроль	30					
Разом	46				6	8
Усього за 11 семестр	60				10	16
Усього за 6 курс	60				10	16

5. Програма навчальної дисципліни «Диригування (оркестрове)»

Змістовий модуль 1 (6 курс, 11 семестр)

Формування досвіду виконавської інтерпретації в процесі роботи над оркестровими творами.

Тема 1.1. Аналіз музичних творів. Робота з партитурою.

Робота над нотним текстом, розбір форми музичних творів, стильових та жанрових особливостей. Читання оркестрової партитури та її аналіз. Ознайомлення з різною виконавською трактовкою творів, що вивчаються.

Основна література: 5.

Додаткова література: 5.

Тема 1.2. Робота над художнім змістом музичних творів та виразністю диригентських жестів. Детальне вивчення нотного тексту, робота над пошуком виразних художніх образів, відпрацювання відповідної диригентської техніки, зважаючи на розвиток музичної тканини, нюанси, інструментальний склад та власне розуміння змісту творів.

Основна література: 1,2.

Додаткова література: 2.

Змістовий модуль 2 (6 курс, 11 семестр)

Підготовка екзаменаційної програми. Моделювання концертних ситуацій.

Тема 2.1. Вивчення екзаменаційної програми напам'ять. Удосконалення диригентської техніки.

Робота над оркестровою партитурою з метою вивчення напам'ять творів, які складають екзаменаційну програму – відпрацювання окремих фрагментів, інструментальних вступів, драматургії музичної тканини, міміки, мануальної техніки.

Основна література: 3,4.

Додаткова література: 4.

Тема 2.2. Моделювання ситуацій, наближених до сценічного виступу. Диригування екзаменаційної програми для студентів-однокурсників у різних аудиторіях, різних акустиках. Детальний аналіз пробних виступів.

Основна література: 5.

Додаткова література: 3.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	4	4	6	6
Індивідуальні заняття	10	4	40	6	60
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Контрольне модульне прослуховування	25	1	25	1	25
Разом		-	84	-	106
Максимальна кількість балів		190			
Розрахунок коефіцієнта		Усього за період роботи до екзамену 190 балів (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 3,17); екзамен - 40 балів.			

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Зміст завдання	К-сть годин	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1				
Формування досвіду виконавської інтерпретації в процесі роботи над оркестровими творами.				
1.	Робота з оркестровою партитурою з метою її детального аналізу.	2 год.	Індивідуальне заняття	5 б.
2.	Відпрацювання навичок створення власного задуму виконання музичного твору на основі прослуховування та вивчення кількох інтерпретацій різних виконавців та диригентів.	4 год.	Індивідуальне заняття	5 б.
3.	Закріплення музичного матеріалу, який вивчається на заняттях з викладачем, шляхом прослуховування аудіо та відео записів.	2 год.	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом:	8 год.		15 б.
Змістовий модуль 2				
Підготовка екзаменаційної програми. Моделювання концертних ситуацій.				
1.	Виконання уривків п'єс які потребують застосування різноманітної техніки диригування та засобів музичної виразності.	2 год.	Індивідуальне заняття	5 б.
2.	Ознайомлення через інтернет та шляхом відвідування майстер класів відомих диригентів з сучасними методиками оволодіння мистецтвом техніки диригування.	4 год.	Індивідуальне заняття	5 б.
3.	Складання власної системи самостійних занять на основі вивчення практичних порад відомих диригентів та музикантів.	2 год.	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом:	8 год.		15 б.
	Усього за навчальний рік	16 год.		30 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Диригування оркестрових творів	знання тексту	6
	розуміння форми твору	6
	художня виразність	6
	техніка виконання	7
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Диригування оркестрових творів	знання тексту	6
	розуміння форми твору	6
	художня виразність	6
	техніка виконання	7
Максимальна кількість балів		25

Дистанційне навчання передбачає складання модульного контролю у форматі відео запису. Студент має зробити та надіслати викладачеві відеозаписи:

- власного диригування одного твору під оркестровий або фортепіанний супровід (диригувати напам'ять);
- читання оркестрових партитур (виконання твору або його фрагментів, партій окремих інструментів на фортепіано) (виконувати по партитурі).

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Екзамен – 11 семестр – студент повинен продемонструвати навички диригування одним оркестровим твором.

Дистанційне навчання передбачає складання екзамену у форматі відео-запису: студент має зробити та надіслати викладачеві/завантажити у відповідну папку відеозапис власного диригування одного твору під оркестровий або фортепіанний супровід (диригувати напам'ять).

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками. Художньо-довершене, емоційно заглиблене й технічно впевнене диригування музичного твору, згідно вимог даного курсу. Повне розкриття диригентом змісту і характеру твору.

В	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок. Володіння мануальною технікою на достатньому рівні. Розуміння форми, фактури, трактування темпу твору та його агогіки. Разом з тим виконання музичного твору без відповідної експресії та чуттєво-емоційної наповненості диригентського жесту.
С	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок. Володіння мануальною технікою на достатньому рівні. Недостатнє орієнтування у формі, фактурі, характері твору. Деякі неточності у жестах при розкритті характеру твору, фразування, агогіки.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Володіння мануальною технікою на низькому рівні. Диригентські жести не відповідають характеру виконуваного твору. Недостатнє вміння користуватись технічними прийомами.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь). Поверхневі уміння і навички щодо техніки диригування. Частково фрагментарне засвоєння художнього матеріалу, наявність помилок щодо нотного тексту твору.
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання. Незадовільна техніка диригування. Низький рівень засвоєння художнього твору, його змісту, втрата в процесі диригування фрагментів нотного тексту.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни. Незадовільна техніка диригування, відсутність знань щодо художнього змісту твору. Неспроможність виконання твору напам’ять.

Шкала відповідності оцінок за **екзамен**.

Бали	Критерії
35 – 40	Художньо-довершене, емоційно заглиблене й технічно впевнене диригування музичного твору, згідно вимог даного курсу; повноцінне розкриття диригентом змісту і характеру твору.
30 – 34	Володіння мануальною технікою на достатньому рівні. Розуміння форми, фактури, трактування темпу твору та його агогіки. Разом з тим виконання музичного твору без відповідної експресії та чуттєво-емоційної наповненості диригентського жесту. Складність програми відповідає вимогам.
25 – 29	Володіння мануальною технікою на достатньому рівні. Недостатнє орієнтування у формі, фактурі, характері твору. Деякі неточності у жестах при розкритті характеру твору, фразування, агогіки.
19 – 24	Володіння мануальною технікою на низькому рівні. Диригентські жести не відповідають характеру виконуваного твору. Недостатнє вміння користуватись технічними прийомами. Рівень складності програми середній.
10 – 18	Поверхневі уміння і навички щодо техніки диригування. Незадовільна техніка диригування; низький рівень засвоєння художнього твору, його змісту, втрата в процесі диригування фрагментів нотного тексту.
1 – 9	Незадовільна техніка диригування; відсутність знань щодо художнього змісту твору; неспроможність виконання твору напам'ять.

7. Навчально-методична картка дисципліни «Диригування (оркестрове)»

6 курс

Аудиторні (лабораторні) заняття – 10 год. Самостійна робота – 16 год.

11 семестр						
Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		
Назва модуля	Формування досвіду виконавської інтерпретації в процесі роботи над оркестровими творами.			Підготовка екзаменаційної програми. Моделювання концертних ситуацій.		
К-сть балів за модуль	84			106		
Заняття	1 - 2		3 - 4	5 - 8		9 - 10
Назва навчального модуля (лабораторне заняття)	Тема 1 Аналіз музичних творів. Робота з партитурою. Тема 2 Робота над художнім змістом музичних творів та виразністю диригентських жестів. 1*4=4 б/ 10*4=40 б. 44 б.			Тема 1 Вивчення екзаменаційної програми напам'ять. Удосконалення диригентської техніки. Тема 2 Моделювання ситуацій, наближених до сценічного виступу. 1*6=6 б/ 10*6=60 б. 66 б.		
Самостійна робота	5 б.		5 б.	5 б.		5 б.
Види поточного контролю	МКР 1 25			МКР 2 25		
Коефіцієнт	Усього за період роботи до екзамену 190 балів (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 3,17); екзамен - 40 балів.					

Орієнтовний репертуар

Бізе Ж. Сюїта «Арлезіанка»

Гайдн Й. Симфонія № 104, I ч.

Лисенко М. Увертюра до опери «Тарас Бульба»

Шнітке А. Гоголь-сюїта (окремі частини)

Штраус Р. Веселі пустощі Тіля Ейленшпігеля (фрагмент)

8. Рекомендовані джерела:

Основна (базова)

1. Димченко С. С. Диригування: методика викладання. Ч. I , Ч. II. Рівне : РДІК, 1997. 152 с., 141 с.
2. Доронюк В. Д. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ : Івано-Франківська обласна друкарня, 2004. 292 с.
3. Канерштейн М. М. Питання диригентської майстерності. Київ : Музична Україна, 1980. 184 с.
4. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування. Київ : Держ. вид-во образотв. мистец. і л-ри УРСР, 1960. 198 с.
5. Разумний І. Г. Посібник з диригування. Київ : Музична Україна, 1968. 120 с.
6. Пасічняк Л. М. Робота диригента над музичним твором : Методичні рекомендації до дисципліни «Оркестрове диригування» для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації на пряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2012. 72 с.

Додаткова

1. Барсова І. О. Книга про оркестр Київ : Музична Україна, 1988. 157 с.
2. Іванов П. Г. Оркестр українських народних інструментів. Київ : Музична Україна, 1981. 110 с.
3. Кучерук В. Ф. Народний музичний інструментарій України. Луцьк : Ред. вид. від. «Вежа» Волин. держ. у-ту ім. Лесі Українки, 1997. 123с.
4. Пшеничний Д. Х. Аранжування для народних інструментів. Київ : Музична Україна, 1984. 116 с.
5. Хащеватська С. С. Інструментознавство: підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 256 с.

9. Додаткові ресурси:

- . Нотна література.
- . Аудіо/відео записи оркестрових творів.
- . Аудіо- та відеозаписи концертних виступів видатних диригентів.